

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Внутрішній контроль якості аудиторських послуг суб'єкта аудиторської діяльності безпосередньо ґрунтується та розробці та впровадженні ним системи контролю якості аудиторських послуг. Порядок створення такої системи встановлений Міжнародним стандартом контролю якості 1 “Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги” (МСКЯ 1) та Положенням з Національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 “Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг” (ПНПКЯ 1).

МСКЯ 1 та ПНПКЯ 1 визначають 6 елементів системи контролю якості:

- Відповідальність керівництва за організацію;
- Етичні вимоги;
- Прийняття завдання та продовження співпраці з клієнтом, виконання специфічних завдань;
- Людські ресурси;
- Виконання завдання;
- Моніторинг.

Усі наведені елементи системи контролю якості є взаємопов'язаними та взаємозалежними. Щодо кожного з 6 елементів системи контролю якості суб'єкт аудиторської діяльності повинен розробити відповідну політику та процедури контролю якості.

Відповідальність керівництва за організацію контролю якості передбачає, що управлінський персонал аудиторської фірми має створити та постійно підтримувати внутрішню культуру, а також переконати аудиторів, що якість – це головне при наданні аудиторських послуг.

Шляхи організації внутрішнього контролю якості в аудиторській фірмі:

- Створення підрозділу контролю якості з призначенням керівника такого підрозділу;
- Доручення організації та здійснення контролю якості одному з аудиторів, як доповнення до його посадових обов'язків;
- Вибір кваліфікованої зовнішньої особи, яке нестиме відповідальність за систему контролю якості даного суб'єкта аудиторської діяльності;
- Особисте прийняття керівником обов'язків з контролю за якістю аудиторських послуг.

Щонайменше раз на рік аудиторська фірма зобов'язана отримати від усього персоналу, незалежність якого вимагається Кодексом етики професійних бухгалтерів та Законом України “Про аудиторську діяльність”, письмове підтвердження дотримання ним політики та процедур щодо незалежності.

Аудиторська фірма зобов'язана мати таку політику та застосовувати такі

процедури прийняття завдання, продовження співпраці з клієнтом і виконання конкретних завдань, які надали б їй достатню впевненість в тому, що вона прийме чи продовжить завдання та взаємовідносини лише тоді, коли вона:

- розглянула питання чесності клієнта та встановила відсутність інформації, яка б свідчила про його нечесність;
- є достатньо компетентною для виконання завдання, а також має можливість, час і ресурси для цього;
- може дотримуватися етичних вимог.

Важливим елементом системи контролю якості є людські ресурси. Політика та процедури контролю якості щодо даного елемента повинні надавати аудиторській фірмі обґрунтовану впевненість у тому, що вона має достатньо персоналу, здібності, компетентність та відданість етичним принципам якого дають змогу надавати аудиторські послуги згідно з професійними стандартами, законодавчими і нормативними вимогами.

З метою якісного виконання завдання аудиторська фірма зобов'язана використовувати методики з виконання завдання у письмовому або електронному форматі, програмні інструменти чи інші форми стандартизованої документації, посібники з галузі та предмета завдання. Необхідно, щоб було задокументовано наступне:

- план, програми та інструкції, що були надані персоналу;
- процедури, терміни та обсяг виконаної роботи відповідно до професійних стандартів;
- процес консультування зі складних та спірних питань;
- процеси нагляду за виконанням завдання;
- процедури перевірки завершеного завдання, а також виду висновку (звіту), що надається за наслідками виконаного завдання;
- процедури контролю якості виконання завдання.

За результатами проведеного моніторингу аудиторська фірма інформує керівників груп із завдання та інший персонал про виявлені недоліки та надає рекомендації щодо відповідних коригувальних дій.

Таким чином, для забезпечення ефективної діяльності суб'єкт аудиторської діяльності повинен розробити та впровадити систему контролю якості аудиторських послуг відповідно до встановлених вимог. Така система повинна містити політику та процедури щодо кожного з шести її складових елементів. Організація системи контролю якості має бути документально оформлена у вигляді відповідного Положення з пакетом супровідних документів.